

PRIMERS RESULTATS DE L'ENQUESTA
METROPOLITANA (1990) RELATIUS ALS MUNICIPIS DE
L'ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA

L'equip d'investigadors de l'IEMB que ha col·laborat en la
realització d'aquest informe està format per:

MARINA SUBIRATS. *Directora*

FAUSTO MIGUÉLEZ

CRISTINA SÁNCHEZ

Introducció

1. Les característiques de la població

2. L'estructura social

3. Activitat i estructura ocupacional

4. Canvis en el tipus d'ocupació

5. La nova realitat de l'atur

6. Les condicions de treball

7. Aspectes econòmics

8. Habitatge, possessió de béns, equipaments col·lectius i visió del territori

8.1. Habitatge

8.2. Equipament de l'habitatge

8.3. Opinió respecte als equipaments col·lectius

8.4. Problemes de l'entorn

8.5. Visió del territori

9. Migracions

10. Formes de cultura i lleure

11. Problemes personals

12. Associacionisme

13. Comentari final

— — — — —

PRIMERS RESULTATS DE L'ENQUESTA METROPOLITANA 1990
RELATIUS ALS MUNICIPIS DELÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA

Introducció

El comentari que es presenta a continuació correspon a una primera interpretació dels resultats de l'Enquesta de la Regió Metropolitana 1990 i a la seva comparació amb els resultats de l'Enquesta Metropolitana 1985-1986 per als municipis que formaven l'antiga Corporació Metropolitana de Barcelona, amb l'excepció del municipi de Barcelona.

En el moment de realització d'aquest informe s'està iniciant el tractament sistemàtic de la informació obtinguda en l'Enquesta de 1990 per al conjunt de la Regió Metropolitana. L'únic que ha estat possible en el breu temps transcorregut des de l'obtenció final de les dades fins aquest moment, ha estat realitzar un breu informe per al municipi de Barcelona, per tal de veure-hi les línies generals de canvi i, per a l'àrea metropolitana sense Barcelona, dur a terme una comparació de les dades obtingudes en les dues edicions de l'Enquesta per a les preguntes directament comparables. Per a certes informacions cabdals s'han fet també algunes tabulacions per edat i sexe. Es tracta, per tant, d'una primera impressió, més que no pas d'una anàlisi, i cal tenir present aquest caràcter del comentari perquè és possible que algunes de les coses exposades siguin matisades o modificades una vegada s'hagi pogut dur a terme una anàlisi exhaustiva. D'altra banda, la interpretació ha estat realitzada per a resultats totals de cadascuna de les preguntes de l'enquesta i, per tant, comentem únicament els trets generals que es dedueixen d'aquests resultats; falta dur a terme el conjunt de creuaments que ens permetin veure les diferències internes en les formes de vida i comportaments dels diversos grups de població de l'àrea.

En la realització d'aquest comentari també s'han tingut en compte els resultats obtinguts per a la ciutat de Barcelona, que en molts aspectes mostren les mateixes línies d'evolució que els de la resta de l'àrea metropolitana.

La mostra obtinguda per als municipis de l'antiga àrea metropolitana, amb l'excepció de Barcelona, està formada per 1.580 individus, que s'han comparat

amb els resultats dels 1.984 que havien estat enquestats fa cinc anys. La disminució del nombre és deguda a l'ampliació territorial feta per a l'Enquesta Metropolitana de 1990, que té l'abast de la Regió Metropolitana.

1. Les característiques de la població

La mostra de l'Enquesta de la Regió Metropolitana 1990, com la de l'Enquesta Metropolitana 1985-1986, està formada per individus de 18 anys en endavant. La comparació de les dues mostres obtingudes posa en relleu un cert envelliment de la població. Heus aquí el que s'observa:

1. Manteniment del grup 18-24 anys.
2. Descens del grup 25-44 anys (- 3%)
3. Manteniment molt aproximat del grup 45-64 anys.
4. Fort augment del grup de 65 anys i més (+ 4,6%).

Aquests resultats segueixen una pauta semblant als obtinguts per a Barcelona ciutat, amb la diferència que a Barcelona augmenten els adults joves, i a la resta de l'àrea, no. Amb tot, la població de l'àrea és encara molt més jove que la de Barcelona.

Pel que fa a les característiques de les llars, podem veure que segueix també la mateixa tendència de Barcelona, però amb el retard corresponent: les llars tendeixen a disminuir el nombre dels seus membres; la seva dimensió mitjana passa de 4,03 a 3,68 membres (a Barcelona és ara de 3,3 membres) i es produeix un augment del percentatge de persones que viuen soles, que passa del 3% al 4%. És gairebé la meitat que a Barcelona, però segueix la mateixa dinàmica.

2. L'estructura social

Si prenem com a indicador de l'estructura social la categoria socio-professional dels enquestats i la comparem amb les categories obtingudes fa cinc anys, podem observar els següents canvis:

1. Ha disminuït el percentatge de persones en categories altes: empresaris amb assalariats,

professionals liberals i tècnics alts. Fa cinc anys aquestes tres categories constituïen el 5% de la població major de 18 anys de l'àrea, i actualment constitueixen únicament el 2,2%. Es mantenen, en canvi, els directors-gerents, però en una proporció molt reduïda (1,0%). Disminueixen també l'1,9% els tècnics mitjans.

2. Augmenten el 2,4% els empresaris sense assalariats i els autònoms.

3. Han disminuït notablement els percentatges d'obrers qualificats i no qualificats, que globalment, passen del 49,8% al 43,8%.

4. Ha augmentat notablement la proporció de treballadors dels serveis i, en menor mesura, la d'altres tècnics i la de contramestres. Augmenta també la proporció de persones pertanyents a les Forces Armades, que, de tota manera, és una categoria molt reduïda (0,9%). Els treballadors agraris gairebé no varien, però són també un grup residual (1,9%).

En conjunt, i si les comparem amb les dades obtingudes a Barcelona, podem veure que l'àrea metropolitana continua tenint, globalment, una composició molt més forta de classe treballadora i que, fins i tot, sembla que la polarització creix, en disminuir la proporció de persones de categories altes. Alhora, s'observen ja els canvis que s'estan produint en la classe treballadora: disminució dels treballadors de la indústria enfront dels treballadors dels serveis, augment de la qualificació per l'augment d'altres tècnics i creixement dels petits empresaris i autònoms. Ens trobem, per tant, en un territori amb una absència gairebé total de classe alta i mitjana-alta, amb una classe mitjana numèricament reduïda, que pot tendir a augmentar amb la petita empresa, i una classe treballadora molt nombrosa, que està experimentant un procés d'augment de la qualificació.

3. Activitat i estructura ocupacional

Les grans magnituds que conformen la realitat del treball han experimentat poques variacions, amb

l'excepció d'un dels seus aspectes, l'atur, que ha disminuït de manera important.

1. En comparació amb l'any 1985, la població d'ocupats ha augmentat lleugerament, com també la d'inactius, mentre que baixa la proporció de desocupats, que passa de l'11,3% al 8,6%. S'observa per tant la incidència de la recuperació econòmica, que no ha fet augmentar, però, la població activa, que en conjunt disminueix com a conseqüència de l'augment de jubilats. Dit d'una altra manera, el canvi demogràfic ha incidit en l'ocupació amb tanta força com l'econòmic. Aquest fet queda reflectit en la taula que ens presenta les diverses taxes: per al 1990, creix la taxa d'ocupació i disminueix la d'atur; però baixa la taxa d'activitat. La persistència d'aquest fenomen introduiria canvis importants en l'esquema laboral d'aquesta regió, sobretot si tenim en compte que es produeix amb més força entre la població masculina de Barcelona, encara que el potencial laboral de les dones no està exhaurit.

2. La taxa d'atur ha baixat més de 4 punts, fet important si tenim en compte que la població de la mostra és de 18 anys en endavant. Per a la taxa total caldria afegir alguns punts corresponents a l'atur de la població entre 16 i 18 anys. En comparació amb Barcelona ciutat, la taxa d'ocupació de l'àrea és gairebé idèntica i, en canvi, la taxa d'atur continua sent més elevada. L'atur no afecta de la mateixa manera homes i dones: a diferència del que passava fa cinc anys, ara hi predominen les dones. Per grups d'edat, podem veure que l'ocupació ha augmentat en totes les edats en el 4% i el 5%. L'atur, en canvi, ha disminuït entre els menors de 26 anys i en el grup de 36 a 55 anys.

3. Pel que fa a la salarització, ha augmentat el 2,5% el percentatge d'assalariats entre els actius ocupats. En aquest període, han passat a ser assalariades més dones que homes, i s'ha produït també un augment de la salarització entre els menors de 26 anys.

4. Quant als sectors d'activitat, el canvi ha estat molt notable: forta disminució del sector secundari i

fort increment correlatiu del sector terciari, que esdevé majoritari. Lleugera disminució del primari, que ja només representa el 0,4% de la població ocupada.

5. Els percentatges d'ocupació en empreses privades i públiques s'han mantingut sense canvis, però ha canviat la composició per sexes, atès que les dones augmenten en el sector públic, mentre que els homes hi disminueixen.

6. En relació a les categories socio-professionals de la població ocupada, veiem que segueixen les línies apuntades anteriorment per al total de la població: disminució de les categories altes i dels tècnics mitjans, disminució dels obrers qualificats i no qualificats, fort augment dels empresaris sense assalariats i augment més reduït dels altres tècnics, dels contramestres, dels treballadors de serveis i de les Forces Armades. S'accentua encara més la diferència entre la població ocupada de Barcelona i la dels altres municipis de l'àrea: mentre que en la primera predominen ja les categories tècniques, en la segona baixa la presència de professionals liberals i empresaris amb assalariats i es manté fortament la composició treballadora, ja que obrers qualificats i no qualificats i treballadors dels serveis formen encara el 51,1% de la població. En aquest sentit, per tant, no s'observa una tendència a la homogeneïtzació territorial, sinó ben al contrari, una tendència al manteniment de l'especialització territorial com a residència dels diversos grups socials. Cal afegir, d'altra banda, que els baixos percentatges de professionals liberals, tècnics alts i empresaris amb assalariats que apareixen a l'àrea metropolitana queden localitzats en molt pocs municipis, i sobretot a Sant Cugat i Castelldefels.

4. Canvis en el tipus d'ocupació

L'Enquesta ha utilitzat un indicador de *seguretat en l'ocupació*, que ens dona informació sobre un aspecte de la seguretat, que és el tipus de contractació o de vinculació a l'empresa.

Aquí les tendències que es manifesten són les mateixes que per a la ciutat de Barcelona, encara que amb una

força diferent. En relació a l'any 1985, disminueix l'estabilitat i augmenta la temporalitat. Al mateix temps disminueix de manera notable el treball submergit (sense contracte).

Les dades ens mostren l'existència d'un doble fenomen. D'una banda, sembla clar que una part notable de l'actual treball temporal procedeix de l'antic treball submergit i, des d'aquest punt de vista, cal parlar d'una major regulació. Una ocupació legal, encara que temporal, és més controlable socialment, pel que fa a les seves condicions, que una ocupació submergida. Es tracta, per tant, d'un canvi positiu.

Ara bé, si tenim en compte que l'ocupació està molt precaritzada –i, per descomptat, més encara el treball submergit–, la proporció d'ocupació *feble* que es registra a l'àrea metropolitana és molt elevada, més que a Barcelona ciutat. Per tant, si bé el fet que més crida l'atenció és el creixement de l'ocupació i la disminució de l'atur, val a dir també que el que caracteritza la situació de l'ocupació és la inestabilitat. I alhora s'ha d'afegir el creixement dels ocupats a temps parcial, que en gran part són dones.

A més, s'ha de tenir present que, juntament a la menor proporció de treballadors *il·legals*, cal considerar que els salaris són més regulars, hi ha més persones amb Seguretat Social, etc.

La realitat del treball s'ha fet més complexa, i possiblement el seu significat social varia profundament segons que els treballadors siguin homes o dones, joves, madurs o vells, segons tinguin un o altre tipus de formació, etc.

5. La nova realitat de l'atur

L'atur ha disminuït, i aquesta és una primera dada a tenir present. Però no és la més important: segurament és més decisiu el canvi en l'estructura de l'atur que apareix en el temps d'atur ininterromput dels qui es troben sense feina. Mentre que l'any 1985 el 62% dels desocupats de l'àrea metropolitana ho eren de llarguíssima durada (més de 2 anys), ara només són el 43% els qui es troben en aquesta situació. Es tracta

d'un canvi de tendència que té el seu complement en el creixement important dels desocupats de curta i mitjana durada (fins a 1 any).

L'atur continua sent elevat, però les possibilitats de trobar una feina són ara molt superiors. Sobretot ha perdut força el fantasma de la no-inserció en el mercat de treball per als joves, amb totes les conseqüències que implicava.

L'atur no es distribueix de manera homogènia entre els diversos sectors de població. Els joves predominen en l'atur de curta durada, i les dones en el de llarga durada. Aquest darrer col·lectiu és el que surt de la crisi molt menys beneficiat que els altres.

Com a complement, i pel que fa al suport social al desocupat, cal assenyalar que ha augmentat d'una manera gens menyspreable la cobertura de l'atur.

6. Les condicions de treball

Alguns indicadors ens mostren una certa millora en les condicions de treball i una disminució de les desigualtats.

Els treballa menys hores que fa cinc anys, fet que suposa un millor repartiment del treball. Proporcionalment, les jornades curtes han disminuït una mica i, sobretot, ha baixat la proporció dels qui treballaven moltes hores (més de 40 o més de 50 hores).

Els entrevistats afirmen que hi ha més possibilitats d'intervenció personal en la feina: es pot tractar d'un afebliment de l'autoritarisme i el burocratisme. Però, d'altra banda, també són més els qui creuen que els coneixements que han d'aplicar són menors que fa cinc anys, cosa que sembla indicar que la innovació pot haver estat un factor de desqualificació.

De nou, tant en unes com en altres condicions, s'observen diferències molt importants entre els grups. Els homes entre 30 i 45 anys són els qui sempre tenen les millors situacions.

7. Aspectes econòmics

L'Enquesta permet observar els grans canvis econòmics que s'han produït en els últims cinc anys.

1. Desaparició de les rendes extremadament baixes, inferiors a 250.000.- ptes. anuals, que representaven el 6,2% i ara són el 0,2%. Això suposa que han desaparegut també els casos de persones sense recursos. El 4,9% declara viure malament, és a dir, aproximadament el grup que es troba per sota del mig milió anual.

2. Disminució numèrica dels grups que es troben en posicions extremes, fet que mostra la tendència a una lleugera redistribució dels recursos. A diferència de l'afirmació habitual en el sentit d'una dualització cada vegada més accentuada dels grups socials, tant en el cas de Barcelona com en de la resta de l'àrea metropolitana, s'ha produït un efecte de relativa tendència a la igualació, probablement com a conseqüència de la represa econòmica i la disminució de l'atur, que afectava més els grups en situació més precària. Es pot tractar, per tant, d'un efecte conjuntural, però que apareix netament dibuixat per mitjà dels resultats obtinguts.

3. La situació de millora econòmica és clarament percebuda per la població, que es mostra molt més optimista i confiada, pel que fa a les possibilitats econòmiques futures, del que es mostrava fa cinc anys, i que ho expressa també en els seus comportaments. Pel que fa a les opinions, el percentatge dels qui creuen que fa un any les coses els anaven millor davalla a la meitat, augmenta el nombre dels qui creuen que els anaven igual i puja una mica el dels qui creuen que han millorat. Augmenta, per tant, la impressió d'estabilitat i optimisme.

Respecte al futur, augmenta el 7% el percentatge dels qui creuen que les coses els aniran millor, que són ara més nombrosos que els qui creuen que els aniran pitjor, a diferència del que succeïa fa cinc anys. Augmenta el 10% el percentatge dels qui creuen que els aniran igual, i baixa gairebé a la meitat el percentatge dels pessimistes.

Per a la perspectiva general, menys optimistes que per a la pròpia, com succeeix sempre –fet que mostra la tendència alarmista procedent dels mitjans de comunicació–, però segueix la mateixa pauta d'augment de les expectatives de millora i estabilitat.

En comparació amb Barcelona ciutat, se segueixen molt les mateixes pautes, amb un únic matís: els barcelonins semblen una mica més optimistes en les perspectives generals que els habitants de la resta de l'àrea.

4. Pel que fa als comportaments econòmics, veiem que els habitants de l'àrea han actuat també de manera molt similar als barcelonins; la major confiança en el futur ha conduït a una certa eufòria, que s'ha manifestat, sobretot, en una inversió més gran en propietats i un consum més elevat, especialment en relació a la millora de l'habitatge i a la compra d'un conjunt de béns percebuts com a necessaris per al benestar. Vegem-ne alguns detalls: s'estalvia menys que fa cinc anys; baixa molt el percentatge dels qui estalvien, que passa del 53,9% al 27,6%; disminueix també el nombre dels qui compren accions, bons, segona residència; augmenta el nombre de persones que estableixen diversos tipus d'assegurances: plans de jubilació, assegurances de vida i d'habitatge; baixa el pagament avançat d'enterrament, encara que continua sent el majoritari; es produeix un augment de les propietats, tant de botigues com d'empreses i, sobretot, de finques urbanes (sense comptar l'habitatge propi); augmenten els habitatges de mida petita més que els mitjans i els grans. Tot apunta a una major distribució de la petita propietat, malgrat que el percentatge de propietaris continua sent reduït.

5. El percentatge de persones que han tingut dificultats econòmiques ha disminuït dràsticament, i ha passat del 68,5% al 43,7%. En cas de dificultats, la forma més emprada per resoldre-les encara ha estat la de reduir despeses, però el percentatge dels qui han hagut de fer-ho s'ha reduït gairebé a la meitat. En cas de reducció de despeses, es manté la tendència a baixar la despesa en roba i oci, i un percentatge molt més baix ho ha fet en alimentació.

8. Habitatge, possessió de béns, equipaments col·lectius i visió del territori

8.1. Habitatge

El 81,5% dels individus viuen en habitatges de la seva propietat: en cinc anys se n'ha produït un augment de més del 7%; aquesta situació té lloc de manera particular a Barcelona ciutat (61,7%). Paral·lelament, ha baixat el percentatge de llogaters. No han augmentat els lloguers a terminis, percentatge igual al de Barcelona, que a la ciutat ha augmentat i a la resta de l'àrea s'ha mantingut.

Pel que fa a la superfície de l'habitatge, trobem la mateixa tendència que a Barcelona: lleugera disminució dels habitatges de petita dimensió i creixement del percentatge dels de mida mitjana (71-100 m²). Es manté gairebé estable la franja d'habitatges de dimensions grans, disminuint menys que a Barcelona. També a l'àrea es veu una tendència a la disminució del nombre de peces, alhora que ha augmentat lleugerament la superfície global del l'habitatge.

La majoria de la població de l'àrea viu en pisos: el 84,8%; o en torres, aproximadament el 15%. Mostren preferència per torres, cases i masies en una proporció superior a la de Barcelona.

8.2. Equipament de l'habitatge

Hi ha una millora pel que fa a l'equipament de l'habitatge: ja només queda el 0,8% sense dutxa o bany; per tant, més bon equipament que a Barcelona, on encara hi ha el 2,8% dels habitatges que no en tenen. Disminueix gairebé en la meitat el nombre de llars sense telèfon. Millora també l'equipament d'aigua calenta, etc. Els habitatges que no presenten cap tipus d'inconvenient passen del 32,9% al 39,0%.

Gran augment dels béns de consum domèstic: hi ha rentadora i televisor en color en gairebé totes les llars, fins i tot lleugerament per damunt de Barcelona. També el nombre de videos puja molt, i ara n'hi ha més que a Barcelona, de la mateixa manera que el cotxe: mentre que a Barcelona ja no creix el percen-

tatge d'individus que en disposen, a l'àrea metropolitana ha augmentat el 3,2%, i es troba una mica per damunt de Barcelona. El 72% dels individus tenen cotxe, el 8,3% en tenen dos i l'1,4% en tenen tres. Hi ha més diferència amb Barcelona respecte al segon i tercer cotxe. Tot fa pensar que és una zona d'augment del consum, en part perquè es tracta d'una població més jove.

Altres equipaments encara mostren diferències: el percentatge d'aspiradores és d'una mica més de la meitat que el de Barcelona, però puja molt; el nombre d'ordinadors personals també es troba per sota del de Barcelona, però comparativament ha pujat més. El rentaplats, en canvi, ha pujat poc, i el percentatge es troba molt per sota del de Barcelona. Hi ha, doncs, tendència als equipaments de prestigi i culturals, tipus video.

Segona residència: ha passat del 14,7% al 17,4%. Es troba encara per sota del nombre de Barcelona (29,5%), però, així com a Barcelona no ha pujat sinó que ha disminuït lleugerament, a l'àrea metropolitana veiem que puja.

8.3. Opinió respecte als equipaments col·lectius

En aquest tema les respostes de la gent de l'àrea també han evolucionat de forma bastant similar a les de Barcelona: en general les coses han millorat, però ara l'exigència és més elevada. És a dir, hi ha menys respostes de *no n'hi ha* i més *d'insuficient*.

Les respostes afecten el clavegueram, l'enllumenat, les zones verdes, les zones esportives, l'asfalt, els parcs infantils, els mercats municipals i les biblioteques públiques. Respecte a l'equipament de botigues i de comissaries, l'opinió gairebé no varia de la de fa cinc anys, i és bastant diferent si comparem tots dos equipaments: hi ha molta satisfacció per les botigues i manca de comissaries. Pel que fa a l'existència i estat dels centres cívics, molta gent no sap si n'hi ha.

Destaca l'augment de satisfacció, que ha pujat moltíssim, respecte a les escoles, guarderies i serveis sanitaris.

8.4. Problemes de l'entorn

En comparació amb fa cinc anys, disminueix el percentatge de persones que troben que al seu barri hi ha molta contaminació, però també les que troben que no n'hi ha gens. Augmenten els valors mitjans. En canvi, la densitat del trànsit i les dificultats d'aparcament semblen haver-se agreujat: han augmentat els percentatges dels qui responen que al seu barri hi ha molts problemes d'aquest tipus i han disminuït els percentatges d'aquelles que no tenen aquests problemes. Per a les indústries insalubres no augmenta el percentatge dels llocs on hi ha molts problemes, però disminueix el percentatge de llocs on no n'hi ha gens. En conjunt, per tant, les dificultats urbanes es van generalitzant, si bé, puntualment, potser han disminuït en intensitat algunes d'elles, com la de la contaminació.

8.5. Visió del territori

Augmenta el percentatge de persones que prefereixen viure on viuen (del 51,7% al 60,0%); baixa l'interès per viure a Barcelona (del 10,7% al 4,5%) i es manté el desig de viure al camp (el 12,8%).

També sembla baixar l'atracció de Barcelona com a centre simbòlic; a la pregunta referent a on van a passejar, augmenta el percentatge de persones que passen pel seu barri i es redueix a la meitat el de les persones que responen que a Barcelona.

En general, semblen tendir a desdibuixar-se les diferències locals: hi ha més persones que consideren que es viu indistintament a tot arreu, i menys que consideren que a Barcelona es viu millor. Encara que la proximitat de Barcelona continua sent un factor que beneficia –segons el 61% de la població–, aquest xifra ha baixat una mica, com també la dels que creuen que perjudica, de manera tal que puja la xifra dels qui consideren que és indiferent. Tot fa pensar que les pugnes territorials i els greuges comparatius tendeixen a disminuir. També disminueix lleugerament el percentatge de persones que diuen que Barcelona està més ben atesa –encara que continua sent majoritari– i augmenta el de les que diuen que

totes les poblacions estan ateses de la mateixa manera.

9. Migracions

Augmenta el percentatge dels nascuts a Catalunya (del 40% al 43%).

Procedència de la població dels municipis: el 25% dels enquestats són nascuts al municipi on viuen. De la resta, aproximadament el 9% hi han arribat fins al 1960; el 28% hi han arribat del 1961 al 1970; el 22% hi han arribat del 1971 al 1980 i el 9% hi han arribat del 1981 al 1990.

Procedències de la població en relació al barri: el 17,3% sempre ha viscut al mateix barri; el 25,4% ha viscut anteriorment en altres barris del mateix municipi; el 16,5% procedeix de Barcelona; el 18,0%, procedeix d'altres llocs de Catalunya; el 20,6% procedeix d'altres llocs d'Espanya, i el 2,8% procedeix de l'estranger.

En l'actual estat de l'anàlisi no podem saber si les migracions recents procedeixen majoritàriament de Barcelona i, per tant, si es produeix el moviment de trasllats de Barcelona cap a altres municipis de l'àrea metropolitana, del qual s'ha parlat repetidament en els últims temps, com a conseqüència de l'augment de preus de l'habitatge a Barcelona. Amb tot, les xifres anteriors fan pensar que aquest moviment és relativament reduït, atès que només el 9% de la població ha arribat al seu municipi de residència actual en l'última dècada, volum de població molt inferior al de les dècades anteriors.

10. Formes de cultura i lleure

Pel que fa al temps lliure, la disponibilitat es manté de forma molt similar a la de fa cinc anys. Baixa el percentatge dels qui diuen que no en tenen gens, probablement com a efecte de l'augment d'edat.

Disminueix bastant el nombre dels qui fan esport, que passa del 21,9% al 19,3%.

No augmenta l'interès per la compra de llibres. Potser s'homogeneïtza una mica i disminueix el percentatge dels qui en tenen molts. La lectura de llibres es manté més o menys en el mateix nivell de fa cinc anys, i puja lleugerament la lectura no diària de diaris.

Vacances: més aviat han disminuït els percentatges de persones que han fet vacances de Setmana Santa i Nadal, i han augmentat els que han fet les d'estiu.

11. Problemes personals

De la mateixa manera que a Barcelona, han disminuït molt alguns dels problemes amb què s'ha d'enfrontar la població: manca de recursos econòmics, necessitat de trobar feina, problemes personals i discussions familiars. Només ha augmentat el nombre dels qui han tingut algun problema de salut. Tot fa pensar que la millor situació econòmica ha contribuït a fer disminuir les tensions personals i familiars i a una major atenció al benestar i a la salut.

12. Associacionisme

Els nivells d'associacionisme han tendit a baixar: l'afiliació a partits polítics passa del 3,5% a l'1,5%, baixen les associacions professionals, les religioses, les culturals, les regionals, i baixen molt les de pares d'alumnes, probablement com a resultat del menor nombre de fills en edat escolar. Augmenta una mica el percentatge de persones afiliades a sindicats i a les associacions de joves.

13. Comentari final

En aquest estadi de l'anàlisi es fa difícil donar un diagnòstic de la situació de la població de l'àrea metropolitana. Amb tot, els diferents indicadors contrastats fan pensar en un procés de relativa homogeneïtzació de les condicions de vida i de reducció de les diferències, fet que ja s'ha constatat per a Barcelona ciutat. També sembla que baixen els greuges comparatius de caràcter territorial, i disminueix lleugerament la centralitat simbòlica de Barcelona ciutat.

Quant als fenòmens de població i als econòmics, la població de l'àrea segueix, amb un cert retard, les pautes visibles per a Barcelona ciutat: tendència a l'envelliment, a la disminució del nombre de persones per llar, a l'augment dels nascuts a Catalunya. I, per al període dels últims cinc anys, millora econòmica, millora dels equipaments, major exigència en la qualitat de vida, que es manifesta en l'àmbit privat en la compra d'habitatges i béns i, en l'àmbit públic, en la demanda de més equipaments. Millora econòmica que, de nou a Barcelona, no sembla traduir-se en una transformació de les formes culturals –en termes de «més lectura», per exemple–, però sí en la voluntat

d'adquisició de nivells culturals més elevats per part dels joves, que generen una gran demanda d'escolarització.

Pel que fa a l'estructura social, els municipis de l'àrea metropolitana continuen sent, globalment, zones de residència de la població treballadora, amb menor qualificació que la població de Barcelona. Sembla, fins i tot, que augmenta la segmentació social en el territori en disminuir encara els percentatges de persones de categories socials altes i mitjanes-altes que viuen en els municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona.